

Thema van de maand november 2011

'Herfst tijd'

Nu we lekker hebben kunnen nazomenen, dient de herfst tijd zich heel bescheiden aan.

Toch kan ook de herfst tijd voor de ezels en hun mensen weer veel zaken met zich meebrengen die het tot een ongelofelijk drukke periode maakt. Maar zolang het droog is, ook een leuke en mooie kleurige tijd.

Het thema is verdeeld in;

- Vacht en huid
- Mollen
- Oogsten
- Herfstbladeren
- herfst check up

Vacht en huid

Lisa krijgt een borstelbeurt van Moos en Sophie

In de late zomer, die overvloeit in de startende herfst, zien we de vacht al langzaam veranderen van onze ezeltjes.

De korte zomervacht, maakt plaats voor een langere en vooral ook een dikkere vacht.

Het is tijd om de vacht goed te verzorgen voor de herfst en winter periode. Dat houdt in dat je met beleid kun blijven borstelen, maar niet meer zo flink als in de zomer tijd natuurlijk. Lichtjes borstelen is het advies.

De herfst vacht, moet de winter mee in, en het is van belang dat je alleen het vuil of stof eruit borstelt, en niet blijft borstelen om alle haren los te krijgen. Maar eigenlijk spreekt dat voor zich.

Een borstelbeurt met een wat meer zachtere borstel, weten de ezels zeer op prijs te stellen.

Het is een fijne manier om onderling contact te versterken en een goed contact te behouden.

Verder is het een prettig moment, om het hele lichaam van de ezel te controleren, op wondjes, schaafplekjes, kale plekken.

De herfst betekent ook dat je de vacht weer eens goed moet controleren op ongedierte.

Omdat de vacht al wat dikker wordt, is het moeilijker om te zien of je ezels last hebben van bijvoorbeeld luisjes.

De dikker wordende vacht, kan ook gewoon –dus zonder beestjes- gaan jeuken, en je zult je ezels dan vaker zien schuren langs hagen, bomen, stronken, staldeurtjes of wat op hun pad komt.

Het kan helpen, om een stevige straatbezem (zonder steel) op de hangen, op de plek waar je ezels het meest staan te schuren. Maar uiteindelijk kiest je ezel zelf wat hij of zij het lekkerst vindt schuren, en kan een bezem ongebruikt blijven hangen.

Door het schuren, en door de dikkere en langere vacht, is het moeilijker om kleine en zelfs wat grotere wondjes direct te zien. Controleer daarom dor met je handen en vingers, tot op de huid te voelen en kriebelen, zodat je eventuele wondjes vindt, en kan verzorgen.

Gebruik bijvoorbeeld wondzalf of crème, of bij droge schuurplekjes kun je vaseline gebruiken om de huid soepel te houden.

Om te zien of je ezel goed op gewicht is, dus niet té dik of té mager, is vanwege de dikkere vacht een stuk lastiger dan met zomervacht.

Voel daarom regelmatig je ezel goed na.

lekker gekrabbeld worden door Bianca, is puur genieten op een mooie herfst dag

Mollen

niet alleen ontsiert het tuinen en weides, het geeft veel ongemak

Mollen kunnen behoorlijke schade brengen aan de kwaliteit van de ezel wei. Naast het feit dat ezels zich kunnen verstappen over molshopen, maar vooral ook in het gangen stelsel wat ze intrappen zodra de ezels erover lopen, levert molshopen ook veel te veel zand in het gras.

Bovendien ontsiert het je wei enorm, en kunnen mollen vanuit je wei, mits die aan je huis ligt, ook makkelijk hun toevlucht zoeken in je mooi aangelegde siertuin.

Een mol graaft een gangenstelsel met vele gangen, en vele meters lang. De gangen zijn ongeveer 5 cm breed en kunnen tot wel 200 meter lang zijn. Het overtollige zand of grond uit de gangen, wordt door de achterpoten naar achteren en naar boven gewerkt, waardoor aan de oppervlakte de molshopen ontstaan. Meestal monden hier ook de gangen van het gangenstelsel in uit. Er worden zowel oppervlakkige gangen (de jaaggangen of mollenritten) als dieper gelegen gangen (tot op een diepte van 120 cm) gegraven.

Omdat een mol veel schade brengt aan tuinen en weides, zijn er in de afgelopen jaren heel veel oplossingen gezocht om mollen te verdrijven. Van kindermolentjes in de gang steken, en mollenklemmen, tot knoflook of plukken hondenhaar in de gang stoppen. Het is bij alle huis-tuin-en-keuken middeltjes uit grootmoeders tijd, niet altijd even helder of het nu wel of niet helpt omdat de effecten nogal wisselend zijn.

Over het algemeen vinden mollen, trillingen en geluiden in hun gangen stelsel niet prettig.

Dat zou eventueel het effectiefste zijn om ze te verdrijven zonder ze dood te vinden in een mollenklem.

Je kunt uiteraard eerst een molvriendelijke manier proberen, en blijf je last van mollen houden, is het slim om dit probleem eens goed aan te pakken in deze periode van het jaar.

Let op met het gebruiken van het bolgewas Keizerskroon. De mollen schijnen afgeschrokken te worden van de geur van de bloem, die schijnt naar vossen te ruiken. Maar keizerskroon is schadelijk voor ezels en paarden, plaats dit dus liever **niet** in uw weides! Kijk ook liever uit met het gebruik van glasscherven in mollengangen, en andere oplossingen, die schade kunnen brengen aan uw eigen dieren!

Zelf hebben wij al 2 jaar mollenverjagers geplaatst, die op zonne energie werken.

Bij ons ligt het weigedeelte direct naast het huis, en dus aansluitend aan de voortuin!

Ze geven om een paar seconden een hoog piepsignaal af, wat mollen erg onprettig vinden.

Je moet zo'n paaltje tussen je huis en de 1e molshoop inzetten, zodat je ze van het huis af wegjaagd. En de wei uit.

Ze hebben de afgelopen 2 jaar goed hun werk gedaan, maar op een of andere manier hebben we dit najaar weer mollen in de wei gekregen.

Het lichtje in de mollenverjager werkt nog wel, maar het hoge piepgeluidje niet meer. Het is nog onduidelijk of het apparaatje versleten is door de tijd en weer en wind. Of dat er iets anders mis mee is.

We hebben momenteel beide verjagers uit de grond gehaald, eentje rechterkant huis en eentje linkerkant uit.

En we hebben de 3^e een plek tussen huis en fruitwei gegeven.

Hopelijk drijft het tijdens de herfst de mollen de wei en tuin uit.

Zodat we in het voorjaar niet meteen een mollen invasie krijgen wanneer er jonge komen, en ze zich hele grote families vormen.

piept net boven de grond uit

Oogsten

Stijn plukt appels, en Lisa hoopt dat er 1 valt *alle appeltjes in het krat*

Nadat er in de zomer vaak al vanalles is geoogst in je wei, fruitwei, of tuin, komt met de herfst ook weer een oogst tijd.

Het is appeltjes tijd, en ook walnoten of andere noten vallen naar beneden. (denk ook aan kastanjes, beuken nootjes en eikeltjes)

Nou kan het misschien geen kwaad als de ezeltjes eens een valappel vinden, of een walnoot opeten.

Maar te veel is niet goed. Teveel aan appels, gaan gisten in hun buik en ze kunnen er vreselijke kolieken van krijgen.

Met grote gevolgen van dien, zodat je je dieren arts moet laten komen en misschien nog erger als dat.

Wij hebben het gelukkig nog nooit meegemaakt. En dat willen we zo houden.

In de Oogst tijd, gaat er bij ons, een fikse stroomdraad om de appelboom heen, en proberen we de pluk zo op tijd te doen, dat er nog niet zo veel val appels zijn. Maar soms kun je het niet voorkomen, en zul je alert moeten blijven, en op tijd en goede wijze je oogst binnen moeten halen.

De meeste appels kunnen het beste voor de eerste week van oktober geplukt worden.

Haal heel je boom leeg, ook de rotte, ingedroogde of té kleine appeltjes moeten eruit. Zodat je weet dat het weer een stukje veilige wei voor je ezels is, als je boom leeg geplukt is.

Probeer je bomen zo te snoeien en in vorm te houden (of krijgen), dat je niet té hoog moet plukken dat je er niet meer bij kunt.

Anders blijven er vele appels hoog in de boom hangen, die later als valfruit voor je ezels naar beneden komen. Vaak al met rotte plekken, en dus nog meer kans op gisting.

Hou je bomen dus misschien een stuk lager dan in de 1e instantie wenselijk

zal zijn, maar hou het hiermee wel praktisch voor jezelf.

Zorg er voor dat je de bomen, ook open genoeg houdt, door kleine takjes die binnen in je boom groeien, weg te snoeien.

Zo hou je de oogst in de perken, krijg je minder appels, maar vaak ook beter van formaat. Zodat je niet allemaal kleine mini valappeltjes krijgt.

Neem desnoods een ervaren hovenier in de arm of vraag snoei tips (hier in Limburg bijvoorbeeld bij de IKL), zodat je jezelf een hoop oogst werk bespaard.

Denk eraan, dat je de onderste takken van de boom ook wegsnoeit, waarbij als je ezel zich uitrekt aankan, en waarschijnlijk de tak naar zich toe zal trekken. Die tak scheurt af, of zorgt ervoor dat door het getrek er een bergje appels naar benen vallen.

Voor appelbomen die op een schuin of aflopend stukje weide staan, leg bijvoorbeeld weide palen plat in het gras er omheen. Zodat als er appels weggrollen, ze niet onder je stroomdraad regelrecht de ezelsmond in rollen, maar blijven hangen achter de weidepalen.

er liggen nog vele walnoten onder al die herfst balderen

Herfst bladeren

de enorme deken van herfstbladeren wordt weggeharkt

Met de komst van de herfst krijgen we na de oogst, of soms tegelijkertijd, ook de val van de bladeren.

Vanwege de soms stevige wind, moet je rekening houden met het blad wat ook van de buren kan komen overwaaien, of van je eigen stuk tuin naar de ezelwei.

Daarom is het weer eens goed, om na te gaan, wat er allemaal in je eigen omgeving staat van bomen en struiken.

Er is een gouden stelregel; dat overdaad ten aller tijden schaadt!

Dus ook blad wat een ezel mag eten, en dus niet giftig is.....moet bij voorkeur met mate gegeten worden. Ezels kunnen echte bladzuigers zijn, en smikkelen behoorlijk wat weg.

Zeker omdat de voedingswaarde van het gras daalt, zoeken ze hun smakelijke afwisseling in blaadjes.

Bij een teveel aan een bepaald soort blad, zul je al snel met fledderpoep te maken hebben. Maar het is erger als een te grote hoeveelheid, je ezels totaal ziek zou maken.

Controleer je wei elke dag goed, zeker bij veel wind. Er komt zomaar vanalles overwaaien, waar je niet blij mee kunt zijn. Naast herfstblad, komt er ook

plastic of papier of andere ziekmakers in je ezelwei gewaaid.

Bij twijfel aan de hoeveelheid blad, kun je het beste navraag doen over het soort blad bij mensen die er veel verstand en ervaring in hebben. (of bij je vee arts). Zet voor de zekerheid je stroomdraadje ervoor, of hark het blad voor het grootste gedeelte uit je wei.

Wij zelf doen dat bij de walnootbomen. Maar ook omdat onder het blad nog gevallen noten liggen, die de ezels kraken en naar binnen werken. Naast het feit dat de schil erg scherp en hard is, schijnen er oliën in de walnoten en de schil te zitten, die in grote hoeveelheden niet goed zouden zijn voor ezels.

En bij twijfel???!!!! Juist kiezen voor de zekerheid, dus weg met het grootste gedeelte van het herfstblad.

nog gauw komen onze meiden wat bladeren opsmikkelen

Herfst check up

herfst in onze omgeving, vanaf het wandelpad

De herfst is een goede periode om alles nog eens goed te checken.

Zoals je afrastering, de schuilhut je stroomdraad, je hekjes.

Controleer of alles nog goed staat, heel is, geen gebreken vertoond en nog allemaal ezelbestendig is gebleven.

Zeker met de wind, kan er nog wel eens wat stuk waaien of scheef gaan staan. Neem de tijd om eventueel op een droge zonnige herfst dag, nog je laatste verfwerkjes te doen in je weide, aan bijvoorbeeld je afrastering of de schuithut. Zo kun je alles alvast winterklaar maken.

Vervang kapotte dakpannetjes, en trek je stroomdraad nog eens goed op spanning. Leg je snoei hout op een stapel, eventueel ook achter een stroomdraad. Misschien heb je wel een brandvergunning, en moet er nog wat weggebrand worden.

Let op dat je een windvrije dag uitkiest hiervoor, en je ezels op veilige afstand weghoudt van de vuurplek terwijl je al het snoeihout wegbrandt.

Het is een prima periode om ook weer de paden die belopen worden te controleren. Hoe behouden zich de intensief belopen stukken, wanneer er eens flink op regent? Heb je nog aanpassingen nodig voor de winterperiode? Zo mogen bij ons de ezels nog wel op het schuine gedeelte van de wei, wanneer het niet té nat is.

Ze schuiven anders enorm uit, maar zijn de walnoten weg geraapt, en is het droog herfst weer, dan kunnen de ezeldames, zich zelf nog prima vermaken op het schuine stuk.

Controleer tevens de eet en drink plekken die er buiten zijn.

Naast de check die je buiten uitvoert, is het ook fijn om meteen even je stalletje te checken voor de winter tijd zich ineens aandient.

Als alles regen en wind/tocht dicht is, de eet en drink plekken in orde, de staldeuren oké zijn, dan ben je klaar voor de winter die voor de deur staat.

Al hopen we natuurlijk ook allemaal, dat we nog enkele weekjes mogen genieten met onze ezels buiten in de herfst wind.

Met lekker droog weer, met een mooie kleurrijke omgeving en ezeltjes die lekker een siësta staan te houden in de laaghangende herfst zon, die alles mooi warm kleurt. Zo kan herfst soms het mooiste seizoen zijn van het jaar!

vanuit Ezelstal 'Leone'bergje op naar het herfst bos